

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

313

Przyszłość rachunkowości i sprawozdawczości – założenia, zasady, definicje Kierunki zmian prawa bilansowego w Polsce

Redaktorzy naukowci

Zbigniew Luty

Aleksandra Łakomiak

Alicja Mazur

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-319-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Dorota Adamek-Hyska: Założenia koncepcyjne sprawozdań budżetowych	9
Hanna Czaja-Cieszyńska: „Nie” dla MSSF dla MSP w Unii Europejskiej – słuszna decyzja czy duży błąd?.....	25
Waldemar Gos, Stanisław Hońko: Rachunkowość małych przedsiębiorstw – diagnoza i propozycje modyfikacji prawa bilansowego.....	35
Małgorzata Kamieniecka: Sprawozdawczość MŚP w zakresie odroczonego podatku dochodowego – propozycje zmian	46
Anna Kasperowicz: Pojęcie kontroli w kontekście uznawania przychodów .	58
Tomasz Kondraszuk: Uproszczona ewidencja czy uproszczona sprawo- zdawczość w sektorze mikroprzedsiębiorstw?.....	74
Alicja Mazur: Pomiar wartości przychodów według projektu międzyrodo- wego standardu dotyczącego przychodów	84
Lucyna Poniatowska: Rezerwy w rachunkowości – ewolucja podejścia i per- spektywy zmian	100
Adrian Ryba: Ewidencja i wycena inwestycji zgodnie z ustawą o rachunko- wości – artykuł dyskusyjny	110
Aleksandra Sulik-Górecka: Koncepcja zmiany zasad prezentacji kapitału w sprawozdaniu finansowym zamkniętych funduszy inwestycyjnych	127
Gyöngyvér Takáts: Koncepcja sprawozdawczości finansowej mikropodmio- tów – przyczynek do dyskusji.....	137
Grażyna Voss, Piotr Prewysz-Kwinto: Zintegrowane systemy ewidencyjne	148
Mateusz Wilczewski: Wpływ wyceny kart zawodniczych na bilans klubu piłkarskiego.....	159
Edward Wiszniowski: Model szacowania Utraty wartości instrumentów fi- nansowych w założeniach MSSF 9 – rachunkowość czy inżynieria finan- sowa?	170
Paweł Zieniuk: Ujawnienia informacji o wartościach szacunkowych w spra- wozdaniu finansowym – wyzwanie dla biegłego rewidenta.....	189
Katarzyna Żuk: Ujęcie księgowe pomocy finansowej uzyskiwanej przez wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw	199

Summaries

Dorota Adamek-Hyska: Conceptual framework of budgetary reports.....	24
Hanna Czaja-Cieszyńska: ”No” to IFRS for SMEs in the European Union – the right decision or a big mistake?	34

Waldemar Gos, Stanisław Hońko: Accounting of small enterprises – diagnosis and proposals for modification of accounting law	45
Małgorzata Kamieniecka: Deferred income tax in the reporting of SMEs – proposals for change	57
Anna Kasperowicz: Concept of control in the context of income recognizing	73
Tomasz Kondraszuk: Simplified recording or simplified reporting in the sector of microenterprises	83
Alicja Mazur: Revenue measurement according to the proposal of a new international standard	99
Lucyna Poniatowska: Reserves in accounting – evolution of approach and perspectives of changes	109
Adrian Ryba: Recording and measurement of investments in accordance with the accounting act – discussion article	126
Aleksandra Sulik-Górecka: The rules of capital presentation in the financial report of close-end investment funds in the light of law	136
Gyöngyvér Takáts: Financial reporting concept of micro entities – discussion paper	147
Grażyna Voss, Piotr Prewysz-Kwinto: ERP systems	158
Mateusz Wilczewski: The influence of players’ registration rights on a football club’s balance sheet	169
Edward Wiszniowski: A model for estimating the loss of value of amortised cost financial instruments as per the accounting standards requirements 9 IFRS – accounting or financial engineering?	188
Paweł Zieniuk: Disclosures of estimated values in financial statements – a challenge for auditor	198
Katarzyna Żuk: Accounting presentation of financial grants received by the pre-recognized groups of fruit and vegetables producers	212

Hanna Czaja-Cieszyńska

Uniwersytet Szczeciński

„NIE” DLA MSSF DLA MSP W UNII EUROPEJSKIEJ – SŁUSZNA DECYZJA CZY DUŻY BŁĄD?¹

Streszczenie: W 2009 r. w efekcie długiej i burzliwej dyskusji nad ostatecznym kształtem Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. MSSF dla MSP jest samodzielnym standardem, który zaimplementowało lub podjęło decyzję o jego wdrożeniu w ciągu najbliższych kilku lat ponad 80 państw na całym świecie. Mimo to decyzją Komisji Europejskiej standard nie został przyjęty do unijnego porządku prawnego, czy słusznie? Próba odpowiedzi na tak sformułowane pytanie jest niniejszy artykuł, w którym do wnioskowania na temat zasadności stosowania MSSF dla MSP w krajach UE wykorzystano metodę analizy SWOT.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość finansowa, Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, MSSF dla MSP, Unia Europejska.

1. Wstęp

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią fundament europejskiej gospodarki. Potwierdzają to dane statystyczne, w świetle których w UE istnieje ok. 20,7 mln MSP zatrudniających ponad 67% wszystkich pracowników sektora prywatnego [PARP 2012, s. 22]. Aby utrzymać jednak dotychczasowy potencjał sektora MSP, niezbędne wydaje się stworzenie otoczenia biznesu, które uwzględniłoby ich potrzeby i możliwości. Zadanie to jest tym trudniejsze, że krajowe i lokalne uwarunkowania ich funkcjonowania są bardzo zróżnicowane, podobnie jak różne są rodzaje samych MSP. Od czasu przyjęcia programu „Small Business Act” dla Europy [Komunikat Komisji, 25.06.2008] działania podjęte w tym kierunku nabrały właściwego tempa, zwłaszcza w kontekście weryfikacji istniejącego i potencjalnego prawodawstwa. Administracje krajowe, już znacznie obciążone, mają bowiem trudności z nadążaniem z transpozycją i stosowaniem unijnych przepisów. Również przedsiębiorcy

¹ Praca naukowa finansowana ze środków budżetowych na naukę w latach 2010-2013 jako projekt badawczy nr NN 113 005839, realizowany przez Wyższą Szkołę Bankową w Poznaniu.

wyrażają obawy co do złożoności i ciężaru administracyjnego obowiązujących regulacji [Komunikat Komisji, 12.12.2012, s. 2].

Warto wskazać, że nad jakością procesu legislacyjnego oraz sprawnością regulacyjną UE czuwa Komisja Europejska. Jedną z propozycji, które KE rozważała jako powszechnie obowiązujące, był opublikowany w 2009 roku Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (w skrócie MSSF dla MSP). MSSF dla MSP jest samodzielnym standardem, który według stanu na koniec 2012 roku zaimplementowało lub podjęło decyzję o jego wdrożeniu w ciągu najbliższych trzech lat ponad 80 państw na całym świecie². Mimo to decyzją Komisji Europejskiej standard nie został przyjęty do unijnego porządku prawnego, czy słusznie? Próbą odpowiedzi na tak postawione pytanie jest niniejszy artykuł, w którym do wnioskowania na temat zasadności stosowania MSSF dla MSP w UE została wykorzystana metoda analizy SWOT oraz wiedza i doświadczenie autorki zdobyte podczas badań empirycznych w sektorze MSP.

2. MSSF dla MSP – od pomysłu do realizacji

Dyskusję nad potrzebą międzynarodowych standardów dla małych i średnich przedsiębiorstw Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości rozpoczęła w lipcu 2001 roku. Wówczas po raz pierwszy na wspólnym posiedzeniu z Konsylium Doradczym Standardów, będącym statutowym organem Fundacji Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, pochylono się nad problemem standaryzacji rachunkowości w sektorze MSP i projekt takich regulacji wprowadzono do wieloletniego planu działania RMSR. Realne prace nad projektem standardu ruszyły wiosną 2003 roku i trwały aż 7 lat, bowiem ostateczny dokument w postaci Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw [IASB, July 2009b] został opublikowany i przyjęty na posiedzeniu RMSR 9 lipca 2009 roku. Warto podkreślić, że stosunkowo długi okres realizacji tego przedsięwzięcia wynikał przede wszystkim z faktu, iż działania RMSR prowadzone są w trybie tzw. *due process*, czyli rzetelnego procesu. Jego charakterystyczną cechą jest deliberatywność, czyli wypracowywanie rozwiązań w ramach publicznych rozważań i dyskusji.

Syntetyczne zestawienie poszczególnych etapów prac nad omawianym standardem prezentuje rysunek 1.

Zgodnie z § 2.2 MSSF dla MSP podstawowym celem sprawozdań finansowych małych i średnich przedsiębiorstw jest dostarczanie informacji o sytuacji finansowej, wynikach działalności i przepływach pieniężnych jednostki, przydatnych przy podejmowaniu decyzji przez szerokie grono użytkowników niemających możliwo-

² Za przykład mogą posłużyć między innymi takie kraje, jak: Ghana, Jamajka, Dominikana, w których stosowanie omawianego standardu jest obligatoryjne, oraz Argentyna, Brazylia, USA czy Kanada, gdzie MSSF dla MSP jest możliwy do zastosowania [Pacter, Scott 2012, s. 26].

2001	• Wprowadzenie prac nad projektem standardu do wieloletniego planu działania RMSR
lipiec 2003	• Pierwsze realne prace RMSR nad projektem standardu
czerwiec 2004	• Przeprowadzenie badań ankietowych potwierdzających konieczność standaryzacji rachunkowości MSP
październik 2005	• Publiczna debata nad potrzebą stworzenia standardu dla MSP
listopad 2006	• Opublikowanie wstępnej wersji projektu standardu w Internecie
luty 2007	• Publikacja ostatecznej wersji projektu standardu uwzględniającej uwagi czytających pierwszy tekst
listopad 2007	• Zakończenie etapu publicznej dyskusji na projektem standardu
2008-2009	• Ponowne prace RMSR nad ostatecznym kształtem standardu
czerwiec 2009	• Głosowanie RMSR nad przyjęciem standardu (13 głosów za, 1 przeciw)
lipiec 2009	• Publikacja ostatecznej wersji dokumentu

Rys. 1. Kalendarium MSSF dla MSP

Źródło: opracowanie własne na podstawie [IASB, July 2009a, s. 1-2].

ści domagania się sprawozdań dostosowanych do ich szczególnych potrzeb informacyjnych. Aby tak założony cel osiągnąć, standard został opracowany na podstawie istniejących już i sprawdzonych ogólnych zasad MSSF (*Framework*). Rezygnując z zagadnień niecharakterystycznych dla sektora MSP³ oraz eliminując rozwiązania alternatywne, RMSR dążyła do utrzymania optymalnej relacji między korzyściami a kosztami wdrożenia nowych regulacji. Dzięki temu objętość MSSF dla MSP została znacznie zmniejszona i liczy w sumie ok. 380 stron. Składają się nań trzy części:

³ Wśród tematów pominiętych przez MSSF dla MSP wymienia się między innymi (w nawiasie pełny MSR ujmujący dane zagadnienie):

a) korygowanie sprawozdawczości o zmiany poziomu cen w środowisku hiperinflacyjnym (MSR 29);

b) płatności bazujące na udziałach rozliczane w ciężar kapitału (MSSF 2);

c) ustalanie wartości godziwej (*fair value*) aktywów biologicznych (MSR 41);

d) przemysły wydobywcze (MSSF 6);

e) sprawozdawczość śródroczna (MSR 34);

f) rachunkowość leasingu finansowego u leasingodawcy;

g) ściągalna kwota goodwill (MSR 38);

h) zysk na akcje oraz sprawozdawczość segmentów, a także kontrakty ubezpieczeniowe.

1. Właściwy MSSF dla MSP – 254 strony: 35 sekcji plus glosarium i tabela powiązań MSSF dla MSP z pełnymi MSR.

2. Wskazówki wdrożeniowe, w tym przykładowe sprawozdania finansowe i zestawienie ujawnień wymaganych w treści sprawozdań finansowych bądź w objaśnieniach do sprawozdań – 80 stron.

3. Uzasadnienie podjęcia przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości problemu standaryzacji sprawozdawczości finansowej MSP i przyjętych rozwiązań w skali międzynarodowej – 48 stron.

Analizując zakres podmiotowy MSSF dla MSP należy wskazać, iż standard dedykowany jest przedsiębiorstwom, które, bez względu na wielkość, publikują sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia oraz nie są publicznie odpowiedzialne. Zgodnie z § P8 standardu sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia są to sprawozdania mające na celu spełnienie ogólnych potrzeb informacyjnych użytkowników, którzy nie mają możliwości domagania się sprawozdań dostosowanych do ich szczególnych potrzeb informacyjnych. Z kolei jednostka jest jednostką zainteresowania publicznego, jeżeli [MSSF dla MSP 2011, § 1.3]:

a) jej instrumenty dłużne lub kapitałowe są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub jest ona w trakcie emisji takich instrumentów przeznaczonych do obrotu na rynku regulowanym (którym jest krajowa lub zagraniczna giełda papierów wartościowych lub rynek pozagiełdowy obejmujący rynki lokalne i regionalne), lub

2009	• rok publikacji ostatecznej wersji dokumentu
7	• tyle lat zajęły prace nad stworzeniem standardu
254	• liczba stron właściwego dokumentu
35	• liczba rozdziałów w standardzie
80	• liczba państw, które zdecydowały się na przyjęcie standardu
50	• wielkość zatrudnienia typowego adresata standardu
2	• co tyle lat standard będzie aktualizowany
13	• liczba członków RMSR, która głosowała za przyjęciem standardu
1	• liczba członków RMSR, która głosowała za odrzuceniem standardu

Rys. 2. MSSF dla MSP w liczbach

Źródło: opracowanie własne.

b) utrzymuje aktywa powierzone jej przez szeroką grupę interesariuszy, co stanowi jej podstawową działalność; działalność taka jest typowa dla banków, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń, maklerów/pośredników, funduszy wzajemnych i banków inwestycyjnych.

Okazuje się więc, że MSSF dla MSP kierowany jest zarówno do dużych przedsiębiorstw nienotowanych na giełdzie, jak i do prowadzących księgi rachunkowe kilkuosobowych mikroprzedsiębiorstw. Podkreśla się jednak, że za typowego adresata uważa się jednostki zatrudniające około 50 osób [IASB 2007, § BC 45]. Syntetyczne zestawienie podstawowych informacji na temat MSSF dla MSP przedstawia rysunek 2.

Wizja upowszechnienia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw budzi wiele obaw i wątpliwości. Należy podkreślić, że ostateczną decyzję o tym, które podmioty będą miały prawo stosować analizowany standard (określenie jakościowych i ilościowych kryteriów) RMSR pozostawiła w gestii demokratycznie wybranych organów szczebla krajowego i/lub europejskiego. Do Komisji Europejskiej oraz rządów poszczególnych państw należy zatem decyzja, czy i na jakich zasadach wdrożyć MSSF dla MSP w praktyce gospodarczej.

3. MSSF dla MSP w porządku prawnym Unii Europejskiej

Podstawowym aktem prawnym regulującym w UE sprawozdawczość finansową jest Czwarta Dyrektywa Rady z 25.07.1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek (78/660/EWG), której przepisy stanowią punkt odniesienia dla Siódmej Dyrektywy w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (83/349/EWG), a także Dyrektyw Bankowej i Ubezpieczeniowej⁴. Długa historia (ok. 30 lat) oraz wielokrotne nowelizacje (ponad 50 zmian), jakim podlegały dyrektywy, systematycznie ograniczają ich przejrzystość oraz zwiększają stopień skomplikowania rachunkowości, powodując zwiększenie obciążeń administracyjnych, co w szczególności odczuły mikro- i małe przedsiębiorstwa. Z uwagi na wspomnianą już strategię: „najpierw myśl na małą skalę”, obecnie trwają bardzo zaawansowane prace nad projektem Nowej Dyrektywy w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, która miałaby zastąpić obecnie obowiązujące dyrektywy 4. i 7.

⁴ Dyrektywa Rady z 8.12.1986 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych (86/635/EWG), zwana dalej Dyrektywą Bankową, Dyrektywa Rady z 19.12.1991 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (91/674/EWG), zwana dalej Dyrektywą Ubezpieczeniową.

Rozpatrując możliwość wdrożenia MSSF dla MSP w krajach unijnych, należy wskazać, że KE nigdy nie zobowiązywała się, że przyjmie każdy standard opracowany przez RMSR – zrobi to tylko wtedy, gdy będzie to leżało w interesie jego europejskich użytkowników. Zgodnie z przyjętą procedurą postępowania Komisja Europejska rekomenduje nowe inicjatywy lub nowelizację istniejącego prawodawstwa UE dopiero po przeprowadzeniu kompleksowych prac przygotowawczych. Rozpoczyna się to opublikowaniem planów działania (*roadmaps*), za pomocą których informuje się zainteresowane strony o ewentualnych inicjatywach Komisji, dostępnych danych i faktach oraz planowanych pracach przygotowawczych i konsultacyjnych [Komunikat Komisji, 7.03.2013, s. 3]. Następnie Komisja analizuje możliwe gospodarcze, społeczne i ekologiczne konsekwencje proponowanych rozwiązań, w rezultacie przedstawiając różne scenariusze, przy czym jeden z nich musi zawsze zakładać brak jakichkolwiek zmian.

W celu zapoznania się z poglądami członków UE na temat MSSF dla MSP w okresie listopad 2009 – marzec 2010 Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego i Usług KE przeprowadziła publiczną debatę w postaci ankietyzacji. Ankiety składającą się z 12 pytań skierowano do europejskich jednostek sporządzających sprawozdania finansowe, użytkowników sprawozdań, regulatorów, organizacji stanowiących standardy oraz biegłych rewidentów. W toku prowadzonych badań udało się zebrać 210 ankiet z 26 krajów unijnych i czterech państw niebędących członkami UE. Ze wstępnych analiz oraz uzyskanych opinii wynika, że ideę wprowadzenia MSSF dla MSP do regulacji unijnych pozytywnie oceniło aż 19 krajów (w tym Polska), podczas gdy przeciwnego zdania było siedmiu członków między innymi Niemcy, Włochy, Francja⁵. Mimo to z zapisu projektu Nowej Dyrektywy w sprawie rachunkowości wiadomo już, że obowiązkowe przyjęcie MSSF dla MSP do unijnego porządku prawnego zostało przez Komisję Europejską odrzucone. Należy jednak podkreślić, że ostateczna decyzja Unii Europejskiej nie była zaskoczeniem, jej poglądy na temat omawianego standardu były bowiem jasne jeszcze przed zakończeniem przedsięwzięcia przez RMSR. Już w 2008 roku KE nie widziała podstaw prawnych, aby poprzeć projekt MSSF dla MSP, który jej zdaniem był zbyt złożony, aby zapewnić zadowalające ramy sprawozdawczości finansowej dla europejskich mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Warto również dodać, że KE, pracując nad projektem Nowej Dyrektywy, rozważała opracowanie nowego Europejskiego Standardu Rachunkowości, działania w tym zakresie zostały jednak zaniechane [Stachniak 2013, s. 10].

4. Ocena decyzji podjętej przez KE o odrzuceniu MSSF dla MSP

Analizując treść projektu Nowej Dyrektywy w sprawie rachunkowości należy stwierdzić, że główną przyczyną, dla której KE zrezygnowała z przyjęcia MSSF dla

⁵ Szerzej na temat wyników ankiet w: [European Commission 2010; Korth, Kschammer 2010].

MSP do unijnego porządku prawnego, jest obawa, że wprowadzenie omawianego standardu nie służyłoby uproszczeniu i zmniejszeniu obciążeń administracyjnych małych i średnich przedsiębiorstw. Wątpliwości budziła także krótka tradycja MSSF dla MSP i brak doświadczeń w zakresie jego stosowania. Warto również nadmienić, że w treści standardu dopatrzoneo się pewnych rozbieżności w stosunku do prawa unijnego, których istnienie niejako z definicji wyklucza jednoznaczne i pełne przyjęcie MSSF dla MSP.

Czy rzeczywiście wdrożenie MSSF dla MSP wykracza poza możliwości adaptacyjne unijnych przedsiębiorstw? W celu oceny zasadności podjętej przez KE decyzji wykorzystana zostanie analiza SWOT, czyli narzędzie, które nie tylko pozwoli na identyfikację mocnych i słabych stron MSSF dla MSP, ale również wskaże możliwości i zagrożenia wynikające z jego implementacji. Warto podkreślić, że z uwagi na wielowymiarowość i złożoność podjętej problematyki rozpoznane zostały tylko czynniki o charakterze kluczowym, które mogą mieć decydujący wpływ na całościową ocenę MSSF dla MSP. Syntetyczne zestawienie mocnych i słabych stron MSSF dla MSP oraz szans i zagrożeń wynikających z jego wdrożenia prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Analiza SWOT Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw⁶

	MOCNE STRONY		SŁABE STRONY
Mo 1	Jest zbieżny z polskim i unijnym prawem w zakresie podstawowych koncepcji i założeń stanowiących fundament rachunkowości.	Sł 1	Zbyt ogólnie określa docelową grupę adresatów standardu.
Mo 2	Jest obligatoryjny w pełnym brzmieniu bez możliwości wybiórczego stosowania.	Sł 2	Jest zbyt skomplikowany, a jego treść przez liczne odwołania do pełnych MSSF/MSR nieczytelna.
Mo 3	Zwiększa transparentność i porównywalność sprawozdań finansowych na skalę międzynarodową.	Sł 3	Wymusza konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z implementacją nowych regulacji.
Mo 4	Daje możliwość stosunkowo łatwej adaptacji pełnych MSR.	Sł 4	Jest niekompatybilny z rozwiązaniami projektu Nowej Dyrektywy w sprawie rachunkowości.
Mo 5	Wprowadza zmiany nie częściej niż co dwa lata.	Sł 5	Jakość polskiego tłumaczenia jest słaba oraz brakuje informacji na temat doświadczeń w stosowaniu standardu.
	SZANSE		ZAGROŻENIA
Sz 1	Może ułatwić przygotowanie użytecznych informacji na wewnętrzne potrzeby zarządzania przedsiębiorstwem.	Za 1	Może nie sprostać oczekiwaniom wszystkich grup odbiorców informacji sprawozdawczej ze względu na różnorodność ich potrzeb.

⁶ Szerzej na temat wyników analizy SWOT w: [Czaja-Cieszyńska 2012, s. 137-146].

Tabela 1, cd.

Sz 2	Daje możliwość generowania informacji, spełniającego oczekiwania zewnętrznych użytkowników.	Za 2	Objętość standardu może wykraczać poza możliwości adaptacyjne mikro- i małych przedsiębiorstw.
Sz 3	Może zwiększyć dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztu pozyskiwanego kapitału.	Za 3	Niewdrożenie standardu w danym przedsiębiorstwie może przyczynić się do jego rynkowej dyskryminacji.
Sz 4	Może zmniejszyć ryzyko inwestowania, w tym fuzji i przejęć.	Za 4	Niechęć służb finansowo-księgowych do przyjęcia innego rozwiązania niż stosowane dotychczas.
Sz 5	Może stanowić element przewagi konkurencyjnej, a w konsekwencji ułatwić ekspansję na rynki zagraniczne.	Za 5	Równoległe funkcjonowanie dwóch systemów standardów w danym kraju może doprowadzić do zniekształcenia informacji sprawozdawczej.

Przyjęte w tabeli skróty oznaczają:

Mo 1...n – mocne strony analizowanego standardu,

Sł 1...n – słabe strony analizowanego standardu,

Sz 1...n – szanse (możliwości) wynikające z implementacji analizowanego standardu,

Za 1...n – zagrożenia związane ze stosowaniem analizowanego standardu.

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona identyfikacja mocnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń wynikających z wdrożenia MSSF dla MSP w ramach analizy SWOT prowadzi do następujących wniosków. Po pierwsze, stopień skomplikowania i objętość standardu wykraczają poza możliwości adaptacyjne mikroprzedsiębiorstw. Co prawda RMSR opracowała projekt praktycznego przewodnika Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, skierowanego do mikroprzedsiębiorstw (dopiero w przypadku transakcji nieuwzględnionych w tym dokumencie jednostkę odsyła się do zapisów MSSF dla MSP), niemniej jest on wciąż w fazie przygotowania, mimo iż jego publikacja została zapowiedziana na początek 2013 roku. Po drugie, wdrożenie standardu stanowiłoby poważny problem aplikacyjny, co może skutkować pogorszeniem jakości sprawozdań finansowych i doprowadzić do zmniejszenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, co stoi w całkowitej sprzeczności z ideą międzynarodowej standaryzacji rachunkowości. Z tego względu racji bytu standardu należy upatrywać jedynie w możliwości fakultatywnego jego zastosowania, to jednak wiąże się z ryzykiem fragmentacji rynku wewnętrznego. I wreszcie po trzecie, niewykluczone, że we wdrożeniu MSSF dla MSP w przedsiębiorstwach potrzebna będzie fachowa i droga pomoc firm konsultingowych. Problem może również stanowić niechęć służb finansowo-księgowych, bowiem podstawowym warunkiem wdrażania jakichkolwiek zmian jest świadomość pracowników konieczności i celowości ich zaistnienia.

Konkludując, potencjalne korzyści wynikające z implementacji MSSF dla MSP są zbyt małe w stosunku do ryzyka jego wdrożenia. Oznacza to, że decyzja podjęta przez KE, w ocenie autorki, okazała się w pełni uzasadniona. Z drugiej jednak strony, „Nic, co warte posiadania, nie da się zdobyć bez ryzyka...” (G.B. Shaw), dlatego międzynarodowa standaryzacja rachunkowości małych i średnich przedsiębiorstw jest potrzebna, powinna jednak uwzględniać możliwości i potrzeby stosujących je jednostek.

5. Zakończenie

Przeprowadzone rozważania nad zasadnością wprowadzenia MSSF dla MSP w Unii Europejskiej nie wyczerpują z pewnością tematu dyskusji. Warto jednak bardzo wyraźnie podkreślić, że bez względu na stanowisko KE kraje członkowskie mogą przyjąć regulacje MSSF dla MSP i włączyć je do obowiązujących przepisów prawa. Wówczas ciężar odpowiedzialności za tę decyzję ponosi ustawodawstwo krajowe. Jak wiadomo, proces wdrażania nowych regulacji jako podstawy systemu rachunkowości jest skomplikowany, a przy braku odpowiedniego przygotowania częstokroć niebezpieczny. Może doprowadzić do organizacyjnego bałaganu, a nawet niecelowego i niezamierzonego zafałszowania sprawozdań finansowych. Dlatego decydując się na wdrożenie MSSF dla MSP, każdy kraj powinien rozważyć wszystkie korzyści oraz wnikliwie przeanalizować potencjalne trudności takiego rozwiązania. Skutki zastosowania nowych rozwiązań mogą być bowiem wielopłaszczyznowe.

Literatura

- Czaja-Cieszyńska H., 2012, *Dostosowanie sprawozdawczości finansowej w mikro i małych przedsiębiorstwach w Polsce do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości*, CeDeWu, Warszawa.
- Czwarta Dyrektywa Rady z 25.07.1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek (78/660/EWG).
- Dyrektywa Rady z 19.12.1991 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń (91/674/EWG).
- Dyrektywa Rady z 8.12.1986 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych (86/635/EWG).
- European Commission, May 2010, *Summary Report of the Responses Received to the Commission's Consultation on the IFRS for SME's*, Directorate-General for the Internal Market and Services.
- IASB, 2007, *Basis for Conclusions on Exposure Draft International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities*, London.
- IASB, July 2009a, *IFRS for SMEs Fact Sheet*, London.
- IASB, July 2009b, *International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs)*, International Accounting Standards Board (IASB), London.
- Komunikat Komisji, 12.12.2012, *Sprawność regulacyjna UE*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów COM (2012)746, Strasburg.

- Komunikat Komisji, 25.06.2008, *Program „Small Business Act” dla Europy (SBA)*, Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów COM(2008) 394, Bruksela .
- Komunikat Komisji, 7.03.2013, *Inteligentne regulacje – odpowiedź na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw*. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, COM (2013) 122, Bruksela.
- Korth M., Kschammer M., 2010, *Untersuchung der UE Kommission zur Anwendung des IFRS for SME's*, Deutsches Steuerrecht, nr 33.
- MSSF dla MSP, 2011, *Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
- Pacter P., Scott D., 2012, *The IFRS for SME's. IFRS Conference*, IFRS Foundation, Dubai.
- PARP, 2012, *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011*, Warszawa.
- Siódma Dyrektywa Rady z 13.06.1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (83/349/EWG).
- Stachniak A., 2013, *Projekt Nowej Dyrektywy UE o rachunkowości*, Rachunkowość, wydanie reklamowe, Warszawa.

“NO” TO IFRS FOR SMES IN THE EUROPEAN UNION – THE RIGHT DECISION OR A BIG MISTAKE?

Summary: In 2009 International Accounting Standard Board (IASB) published International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Enterprises Oryginalna nazwa dokumentu to: Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities as a result of long and complicated research. The IFRS for SMEs is a self-contained standard of 230 pages, designed to meet the needs and capabilities of Small and Medium-sized enterprises (SMEs). Over 80 jurisdictions have either adopted the IFRS for SMEs or stated a plan to do so within the next few years. In spite of this fact, the European Commission has not adopted the standard in the EU legal order. Was it the right decision? Focusing on the attempt to answer this question, the article uses SWOT analysis method to conclude on the legitimacy of application of IFRS for SMEs in the EU states.

Keywords: financial reporting, International Accounting Standards, IFRS for SMEs, European Union.